25/05/2019

Ο Μαρμαρωμένος βασιλιάς και οι μαθητευόμενοι μάγοι

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Μόρφου

Εἰσαγωγικὸ σχόλιο Μητροπολίτου Μόρφου κ. Νεοφύτου

Γιάννης Χελιδώνης, ὁ ἐπίκαιρος καὶ προφητικὸς ἀναγνώστης

Ἀδελφοί μου, σὲ μερικοὺς ἀνθρώπους ἐδόθη ἀπὸ τὸν Θεὸ τὸ μεγάλο χάρισμα νὰ εἶναι ἀναγνῶστες. Δηλαδή, νὰ μποροῦν νὰ διαβάζουν τὴν ἐποχή τους καὶ νὰ τὴν ἑρμηνεύουν σὲ αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔχουν τὸ χάρισμα αὐτό. Οἱ ἀναγνῶστες αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ βλέπουν τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα.

Σὲ μερικοὺς ἀπὸ αὐτούς ποὺ τοὺς ἐδόθη τὸ χάρισμα αύτό, πονοῦν ἀφόρητα γιὰ τὴν ἐποχή τους. Κάνουν τὸν πόνο τους προσευχή. Καὶ τὸ χάρισμά τους αὐξάνει καὶ βλέπουν καὶ τὰ μέλλοντα συμβαίνειν. Αὐτὸ καὶ ἂν εἶναι πόνος δυσβάστακτος, μοναξιὰ καὶ σαλότης!
Ὁ Γιάννης Χελιδώνης, παιδὶ τῆς Σαμαρίνας καὶ τὸν ἔγγαμον βίον του ἀσκήσας στὴν πόλη τῶν Ἀθηναίων, εἶναι ἕνας τέτοιος ἀναγνώστης. Βαθιὰ πονεμένος, εὐαίσθητος καὶ μοναχικός, μὲ τάλαντο συγγραφικὸ ὅσο λίγοι. Μαθητὴς καὶ υἱὸς κατὰ πνεῦμα τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Κεφαλληνίας κυροῦ Γερασίμου. Δικηγόρος στὸ ἐπάγγελμα, νηπτικὸς στοὺς Ὀρθοδόξους δρόμους καὶ τρόπους.

Τὸ κείμενό του ποὺ ἀκολουθεῖ: «Ὁ μαρμαρωμένος βασιλιὰς καὶ οἱ μαθητευόμενοι μάγοι», εἶναι μία ἐξαίρετη ἀνατομία τοῦ ψευδο-ρωμέϊκου ποὺ ἔστησαν οἱ μαθητευόμενοι μάγοι ἡμέτεροι καὶ ξένοι, ἀλλὰ καὶ μία συγκλονιστικὴ ὅραση στὴν “ἔκβαση τοῦ νεοελληνικοῦ δράματος” μὲ τὴν Ὀρθοδοξη προσδοκία τῆς ἀνάστασης τῶν νεκρῶν.

Καὶ ταῦτα πάντα θὰ γενοῦν ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ μαρμαρωμένου Βασιλιᾶ…

Ὁ Γιάννης Χελιδώνης ἐτελειώθη ἐν Κυρίῳ τὸ 2016.

Χριστός Ἀνέστη! Ἀληθῶς Ἀνέστη!
Διάπυρος πρὸς τὸν Ἀναστάντα Κύριον εὐχέτης
ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Μόρφου Νεόφυτος

***

Ὁ μαρμαρωμένος βασιλιάς καὶ οἱ μαθητευόμενοι μάγοι
Γιάννη Ἀ. Χελιδώνη
«Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ τουρκέψῃ ἡ Πόλη, καὶ μπῆκαν μέσα οἱ Τοῦρκοι, ἔτρεξε ὁ βασιλιάς μας καβάλα ‘ς τ’ ἄλογό του νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ. Ἦταν πλῆθος ἀρίφνητο ἡ Τουρκιά, χιλιάδες τὸν ἔβαλαν ‘ς τὴ μέση, κι ἐκεῖνος τοὺς χτυποῦσε κ’ ἔκοβε ἀδιάκοπα μὲ τὸ σπαθί του. Τότε σκοτώθη τὸ ἄλογό του κ’ ἔπεσε κι αὐτός. Κι’ ἐκεῖ ποὺ ἕνας Ἀράπης σήκωσε τὸ σπαθί του νὰ χτυπήσῃ τὸ βασιλιά, ἦρθε ἄγγελος Κυρίου καὶ τὸν ἅρπαξε, καὶ τὸν πῆγε σὲ μιὰ σπηλιὰ βαθιὰ στὴ γῆ κάτω, κοντὰ στὴ Χρυσόπορτα.

Ἐκεῖ μένει μαρμαρωμένος ὁ Βασιλιάς, καὶ καρτερεῖ τὴν ὥρα νὰ ρθῇ πάλι ὁ ἄγγελος νὰ τὸν σηκώσει. (…) Καὶ θὰ σηκωθῇ ὁ βασιλιάς, καὶ θὰ μπῇ ‘ς τὴν Πόλη ἀπὸ τὴ Χρυσόπορτα, καὶ κυνηγώντας μὲ τὰ φουσσάτα του τοὺς Τούρκους, θὰ τοὺς διώξῃ ὣς τὴν Κόκκινη Μηλιά. Καὶ θὰ γίνῃ μεγάλος σκοτωμός, ποὺ θὰ κολυμπήσῃ τὸ

μουσκάρι ‘ς τὸ αἷμα.»

Ὁ μῦθος εἶναι ἡ πρωταρχικὴ ἔκφραση τοῦ ψυχολογικοῦ βάθους καὶ τῆς βιοθεωρίας ἑνὸς λαοῦ. Ὡς ἱστόρημα φανταστικό, δὲν ἐξαντλεῖται στὴν καταγραφὴ τῶν φαινομένων, οὔτε ὑπόκειται στοὺς νόμους τῆς λογικῆς. Ἀντίθετα κάνοντας χρήση φανταστικῶν, ἐξωλογικῶν μεταϊστορικῶν στοιχείων κατατείνει σὲ μιὰ «παράδοξη» ἑρμηνεία τοῦ πραγματικοῦ. Στὴ μυθικὴ ἐκδοχὴ τῆς ἀλήθειας ποτὲ ἕνα σὺν ἕνα δὲν κάνει δύο. Κάθε μυθικὴ ἀφήγηση ἀφορᾶ μιὰ ἀνάδυση τοῦ συλλογικοῦ ὑποσυνείδητου ἑνὸς λαοῦ, εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο αὐτὸς βιώνει τὸ ἱστορικὸ του πεπρωμένο, συνειδητοποιεῖ τὶς λανθάνουσες δυνάμεις καὶ ἀφουγκράζεται τὸ μέλλον του. Εἶναι κοινὸς τόπος πιὰ πὼς κάθε μεγάλο ἱστορικὸ κίνημα ἔχει ὡς ἀφετηρία του ἕνα μύθο καὶ κάθε συγκλονιστικὸ ἱστορικὸ γεγονὸς γεννᾶ κάποιο μύθο. Ἡ συνέχεια διαδραματίζεται στὸ καθαρτήριο τῆς ἱστορίας καὶ ἡ επιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία τοῦ ἱστορικοῦ πιὰ ἐγχειρήματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ σύμμετρη πραγμάτωση τῶν προτύπων τοῦ δοκιμαζόμενου ἱστορικὰ μύθου. Ἡ διαδρομὴ τῆς ἱστορίας ὡς μιὰ σειρὰ ἀτελεύτητων γεγονότων γίνεται ἀντιληπτὴ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ μύθου, ἀντίστοιχα καὶ κάθε μῦθος μόνο στὴν ἱστορική του προοπτικὴ μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ.

Ἡ κατάρρευση τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας προκάλεσε τὴ γέννηση δύο ἐχθρικῶν καὶ ἀσυμφιλίωτων μύθων ἡ αντιπαλότητα τῶν ὁποίων σημάδεψε καὶ σημαδεύει μέχρι καὶ σήμερα τὴ μοίρα τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ἡ ἑπόμενη μέρα τῆς Ἅλωσης τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων σημαδεύτηκε ἀπὸ τὴ μυθικὴ ανάδυση του ΕΛΛΗΝΑ καὶ του ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ. Το παραμύθι τῆς «Εὐρώπης» καὶ ὁ μῦθος τῆς «Ἀνατολῆς».

Ὁ ἑλληνικὸς μῦθος ἐκδηλώθηκε κυρίως στὸ πρόσωπο τοῦ Πλήθωνα τοῦ Γεμιστοῦ, στὸ πρῶτο ἥμισυ τοῦ 15ου αἰῶνος, λίγα χρόνια πρὶν τὴν πτώση τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι ἡ πεμπτουσία τοῦ μυθικοῦ ἕλληνα ἐμπεριέχεται στὸ ὑπόμνημα τοῦ Πλήθωνος πρὸς τὸν Μανουήλ Γ’ ὅπου μεταξὺ ἄλλων ἔγραφε : «Ἐμεῖς ποὺ μᾶς κυβερνᾶς καὶ μᾶς ἐλέγχεις εἴμαστε ἕλληνες κατὰ τὴ φυλή, ὅπως φανερώνει ἡ γλώσσα μας καὶ ἡ παιδεία… καὶ γιὰ τοὺς ἕλληνες δὲν ὑπάρχει καταλληλότερος τόπος ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο… Γιατί φαίνεται ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς εἶχε πάντα κατοικηθεῖ ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἕλληνες… Κανεὶς δὲν ἔζησε ἐδῶ πρὶν ἀπὸ αὐτούς, οὔτε μετανάστες κατέλαβαν αὐτό τὸν τόπο, ἐκδιώκοντας τοὺς κατοίκους… Οἱ ἴδιοι οἱ ἕλληνες… ὑπῆρξαν πάντοτε οἱ κάτοικοί του καὶ ποτέ δὲν τὸν ἐγκατέλειψαν…»

Ἕνας μῦθος εἶχε γεννηθεῖ, ὁ μῦθος τῆς φυλετικῆς καὶ πνευματικῆς καθαρότητας τῶν ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος ἐστιάζετο στὸν ἱστορικὰ εὐάλωτο ἰσχυρισμό, πὼς οἱ κάτοικοι τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου, ἦταν ἄμεσοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων,

ἄμεση δὲ συνεπαγωγὴ αὐτοῦ ἦταν ἡ πίστη πὼς μόνη ἡ σκέψη καὶ ἡ παιδεία τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν θὰ μποροῦσε νὰ ἀποτελέσει τὸν θεμέλιο λίθο τοῦ Νέου Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Ἡ γέννηση τοῦ ἑλληνικοῦ μύθου ἦταν καρπὸς καὶ ἄμεση συνέπεια τόσο τῆς ἐδαφικῆς συρρίκνωσης τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τὴ συνεχή ἐπέκταση τῶν Τούρκων, ὅσο καὶ τῆς πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς αὐτονόμησης τῆς Δύσεως, ἱστορικά γεγονότα τὰ ὁποῖα συνδυαζόμενα ἔθεταν μὲ ἀμείλικτο πλέον τρόπο τὸ ἐρώτημα τῆς ἱστορικῆς ἐπιβίωσης τῆς αὐτοκρατορίας ὡς ἐνιαίου πολιτιστικοῦ καὶ πολιτικοῦ μορφώματος, σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς Ρωμέϊκης οἰκουμένης ἀποτελοῦσαν ἕνα σῶμα μὲ κεφαλὴ τὸν Ρωμαῖο Αὐτοκράτορα ὡς μόνο ἀντιπρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Μὲ δεδομένο, λοιπόν, τὸν σχισματικὸ χαρακτήρα τῶν Φράγκων καὶ τὸν αἱρετικὸ τῶν Τούρκων τὰ περιθώρια τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς πρωτοκαθεδρίας στένευαν ἐπικίνδυνα. Οἱ τριγμοὶ στὸ σκάφος τοῦ μακροβιότερου ἴσως θεσμοῦ στὴν πολιτικὴ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ἦταν ἀρκετὰ ἔντονοι. Ὁ ὑπερχιλιετὴς θεσμὸς τῆς χριστιανικῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας ἐσείετο συθέμελα. Ἂν ἀναλογισθεῖ κανεὶς ὅτι οἱ δυτικοὶ ὡς συμμέτοχοι στὴν ἑλληνιστική-ρωμαϊκὴ παράδοση τὴν διεκδικοῦσαν γιὰ λογαριασμό τους εὔκολα ἀντιλαμβάνεται κανεὶς γιατί ὁ πιὸ πρωτότυπος καὶ πολυμαθὴς ἀπὸ τοὺς βυζαντινοὺς λόγιους τῶν τελευταίων ἐτῶν, Γεώργιος Γεμιστός ἢ Πλήθων, ἐπινόησε ὡς σανίδα σωτηρίας τὸν μῦθο τοῦ «ἕλληνα». Στὴν οὐσία ἐπρόκειτο γιὰ τὴν διεκδίκηση μιᾶς κληρονομιᾶς, τῆς αρχαιοελληνικῆς, ἡ ὁποία δὲν μποροῦσε νὰ ἀμφισβητηθεῖ ἀπ’ τοὺς δυτικούς, καὶ ἡ ὁποία ἀφ’ ἑνὸς μὲν τόνωσε τὴν ἰδιαιτερότητα τῶν βυζαντινῶν, ἀφ’ ἑτέρου μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου εἶχε ἀρχίσει νὰ ἐκτιμᾶται γιὰ τὸν ἀτελεύτητο πλοῦτο της. Κάτω ἀπὸ αὐτές τὶς προϋποθέσεις ὁ πληθωνικὸς μῦθος, ἔριξε τὸν σπόρο του σ’ ἔδαφος ἄγονο, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι οἱ συνθῆκες δὲν εὐνοοῦσαν τὴν ἀνάπτυξή του, καθότι ἡ πλειονότης τῶν λογίων ἀλλὰ καὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἔμειναν πιστοὶ στὴν παράδοση τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἤθελε τὴν αὐτοκρατορία ἐπίγεια εἰκόνα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, μιᾶς βασιλείας ποὺ ἡ κυριαρχία της ἦταν βεβαία, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν φαινομενικὴ ροὴ καὶ ὄψη τῶν πραγμάτων. Μοιραία λοιπὸν ὁ πληθωνικὸς μῦθος γνώρισε τὴν μεταφύτευσή του καὶ τὴν ἀνθοφορία στὴν Ἑσπερία γιὰ νὰ ἐπανακάμψει ἀργότερα βίαιος καὶ νὰ κυριαρχήσει μὲ τὴν ὁλοκληρωτικὴ διαστροφὴ τῆς ἐξέγερσης τοῦ 1821.

Ὁ μῦθος τοῦ ΕΛΛΗΝΑ ἀπαιτοῦσε ἕνα ξεκαθάρισμα λογαριασμῶν μὲ τὸ ἀπώτερο παρελθόν. Ὁ βασικὸς ὅρος καὶ ἡ ἀναγκαία συνθήκη ποὺ ἔθετε γιὰ τὴν ἀναγέννηση τοῦ ἔθνους, ἦταν ἡ ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν θρησκευτική, πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ παρακμὴ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ὁ Πλήθων, πιστὸς στὸ μεταφυσικὸ πλατωνικὸ κοσμοείδωλο, ἑρμήνευε τὴ φθορὰ τῆς αὐτοκρατορίας,

ὡς ἀνεπάρκεια τῶν μεταφυσικῶν της ἐρεισμάτων, ἤτοι τοῦ ὀρθόδοξου χριστιανισμοῦ. Ἑπομένως ἡ ἀναγέννηση τοῦ ἔθνους, πέραν τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου προϋπέθετε καὶ τὴν ἐπανεμφάνιση νέας θρησκείας γιὰ τὴν ὁποία εἶχε μεριμνήσει ὁ Πλήθων.

Ἡ ἵδρυση ὅμως ἐθνικοῦ κράτους ἔστω καὶ στὰ γεωγραφικὰ ὅρια τῆς Πελοποννήσου δυναμίτιζε τὴν ἰδέα τῆς οἰκουμένης, σύμβολο τῆς ὁποίας ἦταν ὁ ἱερὸς αὐτοκράτωρ. Ἡ πεμπτουσία τοῦ πληθωνικοῦ μύθου συνίσταται στὴν διαγραφὴ μιᾶς ὑπερχιλιετοῦς πορείας τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν ἐπανάκαμψή του σ’ ἕνα ἀμιγὲς φυλετικὰ καὶ πολιτιστικὰ κράτος. Οὐσιαστικὰ ἐπρόκειτο γιὰ μιὰν ὀπισθοδρόμηση χιλιετιῶν στὴν προαλεξανδρινὴ περίοδο, μὲ τὴν εἰδοποιὸ διαφορὰ, ὅτι πλέον θὰ ἀναβίωνε ἕνα κράτος καὶ ὄχι ἡ πόλις-κράτος. Ἡ ἀπόπειρα δημιουργίας ἐθνικοῦ κράτους, τὸ ὁποῖο θὰ ἀγνοοῦσε τὰ βυζαντινὰ ριζώματα τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἀπαιτοῦσε τὸν δρασκελισμὸ τῆς ἱστορίας πρὸς τὰ πίσω τουλάχιστον κατὰ χίλια πεντακόσια χρόνια. Τὸ ἀντικείμενο τῆς ἱστορικῆς ἀλχημείας ἦταν πλέον δεδομένο, ἁπλῶς ἔμελλε νὰ πραγματωθεῖ ὡς ἱστορικὸ ἐγχείρημα, ἔργο τὸ ὁποῖο ἐπιτέλεσαν ὡς μαθητευόμενοι μάγοι ὁ Πλήθων καὶ οἱ μαθητές του ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἐκλεκτοὶ στοχαστὲς ὅπως ὁ Βησσαρίων, ὁ Μάξιμος Πλανούδης, ὁ Δημήτριος Κυδώνης καὶ ἄλλοι. Οἱ μαθητευόμενοι μάγοι ἐπικέντρωσαν τὴν προσοχή τους στὸ κύριο ἔργο τῆς πληθωνικῆς μαγγανείας, ἤτοι στὴν διαδικασία μεταμόρφωσης τοῦ Ρωμιοῦ σὲ Ἕλληνα, ἡ ὁποίαστὴ συνέχεια διὰ τοῦ Κοραῆ καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν πνευματικῶν γενίτσαρων θὰ ὁδηγήσει στὴν «ἐθνικὴ» προσπάθεια ἀλλοτρίωσης καὶ μεταβολῆς τοῦ Ἑλληνορωμιοῦ σὲ «Γραικογάλλο».

Στὸ Πληθωνικὸ θέσφατο: «Ἕλληνες ἐσμὲν τὸ γένος ὧν ἡγεῖσθε καὶ βασιλεύετε ὡς ἥ τε φωνὴ καὶ πάτριος παιδεία μαρτυρεῖται» ἡ βυζαντινὴ λογιοσύνη ἀντέταξε, διὰ στόματος τοῦ μετέπειτα πατριάρχη Γεννάδιου: «Ἕλλην ὢν τῇ φωνῇ, οὐκ ἂν ποτέ φαίην Ἕλλην εἶναι διὰ τὸ μὴ φρονεῖν ὡς ἐφρόνουν ποτέ Ἕλληνες. Καὶ εἴ τὶς ἔροιτό με τὶς εἰμί, ἀποκρινοῦμαι Χριστιανὸς εἶναι».

Στοὺς αντίποδες τοῦ ἑλληνικοῦ μύθου ἡ Ρωμιοσύνη ἀντέταξε τὸν θρύλο του ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ. Ὁ μῦθος θέλησε τὸν τελευταῖο βασιλιά μαρμαρωμένο καὶ ὄχι νεκρό. Εἶναι αλήθεια ὅτι οἱ τελευταίοι δύο αἰῶνες τῆς βυζαντινής αὐτοκρατορίας, οἱ ὁποῖοι ακολούθησαν τὴν φράγκικη κατάκτηση ἀποτελοῦν θλιβερὴ διήγηση ἀποσύνθεσης καὶ παρακμῆς σὲ τέτοιο βαθμό ὥστε ἡ Ἅλωση του 1453 νὰ λειτουργεῖ σὰν ἀπολύτρωση ἀπὸ μιὰ ἀνίατη ἀσθένεια. Ἤδη ἀπὸ τὸν ΙΑ΄ αἰώνα ἡ αὐτοκρατορία κατέρρεε, καθὼς πέρα ἀπὸ τὶς ἐσωτερικὲς ἀντιθέσεις, δυνάμεις βάρβαρες καὶ ἄλογες ὅπως οἱ Βούλγαροι, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Πατσινάκες κ.ἄ. βάλθηκαν νὰ ἐκπαραθυρώσουν τὸν ἑλληνισμό ἀπὸ τὴν ἱστορία.

Ἡ πρώτη πράξη του ἑλληνικοῦ δράματος ἀφοροῦσε τὸν περιορισμὸ της

αὐτοκρατορίας στὴν Χερσόνησο τοῦ Αἵμου. Ἡ δεύτερη προανήγγειλε καὶ τὴν ὁριστικὴ κατάρρευση. Ἦταν ἡ πρώτη ἅλωση τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Φράγκους τὸ 1204. Ἡ λατινικὴ κατάκτηση τῆς Κωνσταντινούπολης σήμαινε τὴν ἀρχὴ τοῦ τέλους τῆς χριστιανικῆς αὐτοκρατορίας, οἱ συνέπειες τῆς ὁποίας ἦταν τρομακτικὲς τόσο ἀπὸ πολιτικὴ ὅσο καὶ ἀπὸ ἠθικὴ ἄποψη. Ἡ κατάλυση τοῦ διοικητικοῦ κέντρου τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ καταστροφὴ τῆς ὑλικῆς ὑποδομῆς καὶ ὀργάνωσής της, οἱ βαρβαρότητες καὶ οἱ εξευτελισμοὶ ἐκείνων τῶν ἡμερῶν ὁδήγησαν ἀφ’ ἑνὸς μὲν στὴν κάμψη τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἀφ’ ἑτέρου δὲ στὴ μετακίνηση τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐξουσίας στὴ Νίκαια, ἡ ὁποία μὲ τὴ σειρά της σήμανε τὴν γέννηση τῶν διαδόχων καὶ ἀνταγωνιστικῶν τάσεων στὴν Ἤπειρο, στὴν Τραπεζούντα, στὴν Νίκαια, οὕτως ὥστε ἡ ἀνακατάληψη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τους Παλαιολόγους καὶ ἡ ἀποκατάσταση τῆς βασιλείας στὴν Ἱερὴ Πόλη δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἑρμηνευθεῖ ὡς μιὰ ἐπιβράδυνση τοῦ ἐπιθανάτιου ρόγχου τῆς αὐτοκρατορίας. Τὸ Βυζάντιο πλέον δὲ θύμιζε σὲ τίποτα τὴν παλαιὰ δόξα, δὲν ἀντιπροσώπευε πιὰ τὴν χριστιανικὴ Ἀνατολὴ ἀλλὰ ἡ ἐπανάκτηση τῆς Πόλης δημιουργοῦσε ἕνα ἐπιπλέον κρατίδιο στὸ χῶρο τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὡς τέτοιο ἦταν ἐξ ὁρισμοῦ θνησιγενές. Ἡ κυρίαρχη ἀντίληψη γιὰ τὴ Χριστιανικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία πέρναγε πλέον στὸ χῶρο τοῦ μύθου, καθὼς ἡ ἀδυναμία ἐπανάκτησης ἐδαφῶν σὲ δύση καὶ ἀνατολὴ εἶχαν μεταβάλει τὴν ἄλλοτε κραταιὰ αὐτοκρατορία σὲ μιὰ νησίδα πόλεων-κρατῶν (Μυστρᾶς, Θεσσαλονίκη, Νίκαια, κλπ) ἐν μέσῳ βαρβαρικῆς πλημμυρίδος καθιστώντας τὸ κύριο χαρακτηριστικό της, τὴν οικουμενικότητα, μόρφωμα οὐτοπικό. Μοιραία λοιπόν, ἡ ἀποφράδα Τρίτη 29 Μαΐου 1453 ἦρθε σὰν ἀπολύτρωση καὶ ἡ ὀδύνη τῆς Ἁλώσεως ἔτεξε τὴν Ρωμιοσύνη. Παρηγοριὰ καὶ βάλσαμο στὴν μακραίωνη περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας.

Ἡ λαϊκὴ εὐσέβεια θέλησε τὴν τελευταία λειτουργία στὴν Ἁγία Σοφία ἡμιτελή, νὰ διακόπτεται τὴ στιγμὴ ποὺ ἐψάλλετο ὁ Χερουβικός ὕμνος καὶ ἐπρόκειτο νὰ ἐξαχθοῦν τὰ ἅγια: φωνὴ τοὺς ἦρθε ἐξ οὐρανοῦ κι ἀπ’ ἀρχαγγέλου στόμα πάψατε τὸ χερουβικὸ κι ἂς χαμηλώσουν τ’ ἅγια παπάδες, πάρτε τὰ ἱερὰ καὶ ἐσεῖς κεριὰ σβηστεῖτε γιατί εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ τουρκέψει…

Καὶ τὸν τελευταῖο αὐτοκράτορα μαρμαρωμένο, ὡς ὕστατη ἐλπίδα τῶν Ρωμιῶν γιὰ τὴν παλιγγενεσία. Ὅπου τὸ ξαναζωντάνεμα τοῦ βασιλιᾶ θὰ σημάνει τὴν ἐκδίωξη τῶν Τούρκων ὡς τὴν Κόκκινη Μηλιά καὶ τὴν ἀναγέννηση της αὐτοκρατορίας σὲ ὅλη τὴν παλαιά οἰκουμενικὴ μεγαλοπρέπειά της. Βεβαιότητα ἡ ὁποία ἔκαμε τοὺς Ἕλληνες ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἁλώσεως νὰ δημιουργήσουν στίχους γιὰ τὸ πάρσιμο τῆς Πόλης καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Σώπασε κυρά Δέσποινα καὶ μὴν πολυδακρύζῃς πάλι μὲ χρόνια μὲ καιρούς πάλι δικιά μας θἆναι

Κάτω ἀπὸ αὐτὲς τὶς παραμέτρους καθίσταται σαφὲς πὼς οἱ Βυζαντινοὶ θεώρησαν ὡς θέλημα Θεοῦ, τὸ τούρκεμα τῆς Πόλης, ἐξ ἄλλου σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν Βυζαντινῶν, ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου θὰ ἐπέρχετο τὸ ἔτος 1492. Ἑπομένως τὸ μόνο ζητούμενο γιὰ αὐτοὺς ἦταν ἡ ὀρθότητα τῆς πίστης.

Ἐνδεικτικὸ τῆς προσήλωσης τῆς λαϊκῆς ψυχῆς στὴν ἰδιαιτερότητα τῆς πίστης εἶναι τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Χρονικὸ τοῦ Μορέως, ὅπου ὁ Βιλλαρδουΐνος συγκαλεῖ τοὺς προεστοὺς γιὰ νὰ τοῦ θέσουν τοὺς ὅρους τῆς παράδοσης κι ἐκεῖνοι ἀπάντησαν ὡς ἑξῆς:

Λοιπὸν ἂν θὲς ἀφέντη μου τὰ κάστρα νὰ τὰ πάρῃς.

Κι ἐμεῖς τὸ γένος τῶν Ρωμιῶν, δοῦλοι σου ν’ ἀποθανοῦμε Τοῦτο ζητοῦμε, λέγουμε μεθ’ὅρκου νὰ μᾶς πείσῃς ἀπὸ τοῦ νῦν κι ἔμπροσθεν Φράγκος νὰ μὴ μᾶς βιάσῃ ν’ἀλλάξουμε τὴν πίστη μας καὶ Φράγκοι νὰ γενοῦμεν.

Ἡ λαϊκὴ συνείδηση προέκρινε ὡς ἔσχατη ἐλπίδα σωτηρίας τὴν πίστη, ὄχι ὡς μιὰ ἀφηρημένη σχέση μὲ τὸ ἐπέκεινα, ἀλλὰ ὡς σχέση ζωῆς σαρκωμένη στὴ λαϊκὴ ζωγραφική, τὴν ποίηση, τὸ χορό, τὸ γλέντι, τὴ νηστεία κ.ἄ., δηλαδὴ ὡς πράξη ποὺ διαφοροποιοῦσε ριζικὰ τὸν Ἑλληνορωμιὸ ἀπὸ τὸν Φράγκο καὶ τὸν κατακτητή.

Τὸ πρῶτο μέλημα τοῦ νέου Πατριάρχη Γενναδίου ἦταν ἡ ἐπεξεργασία κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Μωάμεθ ἑνὸς καταστατικοῦ χάρτη, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο τὸ ὑπόδουλο γένος ἔμελλε νὰ πορευτεῖ. Ὑπὸ τὴν σκέπη τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας οἱ Ρωμιοὶ ἀκολούθησαν τοὺς δικούς τους κώδικες διοίκησης, τὰ δικά τους ἤθη κι ἔθιμα. Ὀργάνωσαν τὸν κοινωνικό τους βίο στὸ μέτρο ποὺ φυσικά δὲν εθίγετο ἡ Ὀθωμανική κυριαρχία μὲ βάση τὴν παράδοσή τους. Ὁ σχηματισμός τῶν κοινοτήτων συνέβαλλε αποφασιστικά στὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴ συντήρηση τοῦ γένους. Ἔτσι ἄρχισε ἀργὰ καὶ συστηματικὰ ἡ σιωπηλὴ διάβρωση τοῦ κρατικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας. Οἱ Ἕλληνες ἐκμεταλλευόμενοι τὴν παροιμιώδη ὀκνηρία τῶν κατακτητῶν, κυριάρχησαν σιγά-σιγά τόσο στὸ εμπόριο καὶ τὴν ναυσιπλοΐα, ὅσο καὶ στὴν ἀγροτικὴ καὶ βιομηχανικὴ ζωὴ. Οὐσιαστικὰ ὁ Ἑλληνισμός ἐπιχειροῦσε γιὰ δεύτερη φορὰ τὸ μοναδικὸ ἐγχείρημα στὴν ἱστορία τῆς ἐκ τῶν ἔνδον ἁλώσεως ἑνὸς κατακτητῆ, μιᾶς καὶ ἡ πρώτη φορά ἀποτελοῦσε ἀποκλειστικὰ ἑλληνικὴ πρωτοτυπία (Ρώμη).

Ἡ ὕπαρξη της Ρωμιοσύνης ἀντιπροσώπευε ἕνα σκάνδαλο γιὰ τοὺς δυτικούς. Πῶς ἦταν δυνατόν τὸ ὑπόδουλο γένος νὰ θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του, ἄμεσο κληρονόμο τῆς

ἀρχαιοελληνικῆς καὶ ἑλληνορωμαϊκῆς κληρονομιᾶς, μὲ ἀποτέλεσμα κάθε προσπάθεια τῶν δυτικῶν γιὰ τὴν ἀνασύσταση τῆς Αὐτοκρατορίας νὰ μὴν ἀποτελεῖ παρὰ εὐτελισμό καὶ εἰρωνεία τῆς ἱστορίας. Ἡ Ἁγία Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία τοῦ Γερμανικοῦ Ἔθνους, δὲν ἀποτελεῖ παρὰ μιὰ κακόγουστη θεσμικὴ φάρσα, ἡ ὁποία ὅμως καταδεικνύει ὅτι ἡ Αναγέννηση τίποτα ἄλλο δὲ γέννησε παρὰ μόνο τὸ ἐκτόπλασμα τῆς εὐρωπαϊκῆς φαντασίας. Τὸ λεγόμενο εὐρωπαϊκό-ἑλληνικὸ δὲν ἀποτελεῖ παρὰ τὴν υἱοθέτηση τοῦ κλινικὰ νεκροῦ ἀρχαιοελληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴ βίαιη ἐπανεισαγωγὴ τῆς ἀλλοτρίωσής του στὴν κοιτίδα του.

Ὁ ἀντίπαλος μῦθος, λοιπόν, πορεύτηκε στὶς ἀτραποὺς τῆς Δύσης, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ἡ πλειονότης τῶν ἐκπροσώπων- λογίων, ξενιτεύτηκαν καὶ ὡς ἐκ τούτου κάθε σύνδεσμος μὲ τὰ τελούμενα στὰ βάθη τῆς λαϊκῆς ψυχῆς διεκόπη. Καὶ ἐνῶ τὸ μέγα σῶμα τῆς Ρωμιοσύνης σφάδαζε ἀπὸ τὰ ἀνελέητα καὶ διαδοχικὰ κτυπήματα, ἀρχικὰ τῶν Σταυροφόρων, τῶν Φράγκων, τῶν Ἐνετῶν καὶ μετέπειτα τῶν Τούρκων κατακτητῶν, οἱ ἐκπατρισθέντες λόγιοι ἀρνήθηκαν τὴν ρωμέικη ταυτότητά τους καὶ μετεβλήθησαν ἑκόντες ἄκοντες σὲ πληθωνιστές.

Ἡ βασικὴ καὶ ἐπίπονη ἐνασχόλησή τους ἦταν ἡ καλλιέργεια μιᾶς ἀτέρμονης ἀρχαιολατρίας καὶ ἑνὸς φανταστικοῦ ἀρχαιολατρικοῦ ἑλληνισμοῦ. Κι ἐνῶ ἡ ἐκκλησία, ἡ κοινοτικὴ ὀργάνωση, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν τεχνῶν ἄρχισε νὰ δρομολογεῖ τὶς ἐξελίξεις ὄχι μόνο γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ γένους τῶν Ρωμιῶν, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν δυναμικὴ ἀνασυγκρότησή του καὶ ἐπανεμφάνιση στὴν κοινωνία τῶν ἐθνῶν, οἱ «μαθητευόμενοι μάγοι» ἐξαντλήθηκαν σὲ θρηνητικὲς ἱκεσίες πρὸς τοὺς ἑκάστοτε σατραπίσκους τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, γιὰ τὴ δημιουργία ἑνὸς φανταστικοῦ ἐθνικοῦ κράτους τῶν Ἑλλήνων, τὸ ὁποῖο ὡς διανοητικὸ κατασκεύασμα καὶ πλάσμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ νοῦ, τελοῦσε σὲ παντελῆ ἀσχεσία μὲ τὰ δεδομένα ποὺ κυοφοροῦσε ἡ μακρόχρονη τουρκικὴ κατοχή, δεδομένα ποὺ στὴν κατάλληλη ἱστορικὴ στιγμὴ δημιούργησαν ἐπικὲς μορφές, τοὺς πολεμάρχους τοῦ ’21.

Τὸ πεδίο ἀναμέτρησης τῶν δύο μύθων προσδιορίζεται ἱστορικὰ στὰ προεπαναστατικὰ χρόνια τῆς ἐξέγερσης τοῦ ’21 καὶ στὰ ἀμέσως ἑπόμενα, ὅπου ὁ «εἰσαγόμενος» Ἕλληνας διασταύρωσε τὸ ξίφος του μὲ τὸν Ρωμιό. Ἡ σύγκρουση αὐτὴ προσωποποιεῖται στὸ πρόσωπο τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, τοῦ πατριάρχη τοῦ «ἐθνικοῦ» κράτους καὶ τοῦ Ἀθανασίου Πάριου. Στὴν οὐσία ἐπρόκειτο γιὰ τὴ σύγκρουση δύο διαφορετικῶν πολιτικῶν ὁραμάτων. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ σύσταση «ἐθνικοῦ» κράτους, τὸ ὁποῖο νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς ἐπιταγὲς τῆς εὐρωπαϊκῆς διανόησης καὶ ἀντίληψης καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἡ ἐμμονὴ στὸ σχῆμα τῆς παραδοσιακῆς πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας, ἡ ὁποία στὴν οὐσία μετεφράζετο στὴν ἐκ τῶν ἔνδον ἄλωση τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμανιδῶν. Μιὰ πιὸ δυναμικὴ ἀντίθεση

στὴν ἰδέα τοῦ κοραϊκοῦ-ἐθνικοῦ κράτους ἀντιπροσώπευε ἡ μορφὴ τοῦ πολυεθνικοῦ δημοκρατικοῦ κράτους τὸ ὁποῖο εἶχε συλλάβει καὶ πρότεινε στὸ Σύνταγμα τοῦ 1791 ὁ Ρήγας Φερραῖος ὡς μιὰ ἀνασύσταση τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ ὁποία θὰ ἐπραγματώνετο ὑπὸ τὴν μορφὴ τῆς ὁμοσπονδιακῆς ἑνώσεως τῶν ἐπιμέρους κοινοτήτων σὲ κράτος. Οἱ λόγοι ὅμως τῆς ἐπιβολῆς τῆς κοραϊκῆς ἐκδοχῆς μετὰ τὸ 1821, σχετίζονται ἄμεσα μὲ τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων δυνάμεων στὴν περιοχὴ καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἐφαρμογὴ τῶν ἰδεῶν τοῦ Κοραῆ σήμαινε τὴν δημιουργία ἑνὸς ἀνυπόληπτου καὶ κατ’ ἐπίφαση ἀνεξάρτητου βασιλείου, ἐνῶ ἡ ἐμπραγμάτωση τῶν ἰδεῶν τοῦ Ρήγα, οἱ ὁποῖες ἀναμφίβολα εἶχαν ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς τὴν ἐμμονὴ στὸ σχῆμα τῆς παραδοσιακῆς πολυεθνικῆς αὐτοκρατορίας, θὰ σήμαινε τὴν ἀνασύνταξη τῆς Ρωμιοσύνης στὶς πραγματικές της διαστάσεις, πνευματικὲς καὶ πολιτικές, κάτι τὸ ὁποῖο δὲν θὰ ἦταν καὶ εὐχάριστο γιὰ τοὺς φιλέλληνες τῆς Ἑσπερίας. Ἀπὸ τὴ σύγκρουση τῶν δύο μύθων νικημένος ἐξῆλθε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐσώκλειε τὰ γόνιμα σπέρματα τοῦ μέλλοντος, καθότι μὲ τὴν διαστροφὴ τῆς ἐξέγερσης τοῦ ’21, ἡ ὁποία ἐμπεδώθηκε καὶ πολιτικὰ μετὰ τὴ δολοφονία τοῦ Καποδίστρια καὶ τὴν πραξικοπηματικὴ ἐπιβολὴ τῆς ἀπόλυτης μοναρχίας, ἡ ἐπιβαλλόμενη λύση ἦταν ὁ θεσμικὸς πιθηκισμός, ἤτοι ἡ συγκρότηση συγκεντρωτικοῦ κράτους δυτικοῦ τύπου.

Τὸ τί θέλησε πραγματικὰ τὸ εἰκοσιένα προκύπτει ἀβίαστα ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ δρώμενα κι ὄχι ἀπὸ τὶς διανοητικὲς αὐθυποβολὲς. Τὸ σπέρμα τῆς Μεγάλης Ἰδέας, ἤτοι τῆς ἀποκατάστασης τῆς Ρωμιοσύνης στὰ φυσικά της ὅρια, δὲν μᾶς προέκυψε ὡς ὄψιμος καρπὸς τῆς δύσης, ὅπως θέλουν νὰ πιστεύουν ἀρκετοὶ αἰθεροβάμονες διανοούμενοι, ἀλλὰ προαναγγέλθηκλε προφητικὰ ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Λάσκαρι, τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Νικαίας μετὰ τὴν Ἅλωση τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Φράγκους:

Καὶ νῦν τῶν πατρίδων αὖθις λαβώμεθα ὧν ἁμαρτάνοντες ἀπεστερήθημεν· αὗται δὲ εἰσὶ τὸ ἀχαῖον καὶ πρῶτον ἡμῖν ἐνδιαίτημα, ὁ παράδεισος καὶ ἡ πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον πόλις τοῦ Κυρίου τῶν δυνάμεων, ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τὸ εὔρριζον ἀγαλλίαμα πάσης τῆς γῆς θὰ βρεῖ τὴν ἐπιβεβαίωσή του ἑκατοντάδες χρόνια ἀργότερα στὰ λόγια τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ:

Ὁ Βασιλέας μας ἐσκοτώθη [σ.σ. ὁ Παλαιολόγος] καμμιὰ συνθήκη δὲν ἔκαμε… Καὶ παρακάτω:

Εἰς τὸν πρῶτον χρόνον τῆς Ἐπαναστάσεως εἴχαμε μεγάλη ὁμόνοια… καὶ σὰν αὔτη ἡ ὁμόνοια βαστοῦσε δύο χρόνους, ἠθέλαμε κυριεύσει τὴν Θεσσαλία καὶ τὴν Μακεδονία καὶ ἴσως ἐφθάναμεν καὶ ἕως τὴν Κωνσταντινούπολιν…

Ὁ θρῆνος γιὰ τὸν χαμὸ τῆς αὐτοκρατορίας ποὺ μετατράπηκε σὲ μακραίωνο λυγμὸ τοῦ γένους, δὲν ἐπεδέχετο τὸ καταπραϋντικὸ τοῦ νεοελληνικοῦ βασιλείου, ἀλλὰ

καρτεροῦσε τὴν ἀνασύσταση τῆς Ρωμανίας, ποὺ κι «ἂν ἐπέρασε ἀνθεῖ καὶ φέρει κι ἄλλο».

Ὁ περιορισμὸς ὅμως τοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴν περιφέρεια τοῦ Μοριᾶ καὶ τῶν περιχώρων τῆς Ἀττικῆς, πέραν τῶν ἄλλων καταδεικνύει τὴν ἀβάσταχτη ἐλαφρότητα τῶν ἰδεῶν τοῦ Κοραῆ, οἱ ὁποῖες συνθέτουν καὶ στιχουργικὰ τὸ πολιτικό του ὅραμα: Φίλους τῆς ἐλευθερίας Τῶν γραικῶν τῆς σωτηρίας ὅταν ἔχουμε τοὺς Γάλλους τίς ἡ χρεία ἀπὸ ἄλλους

Ἡ χρησιμοποίηση καὶ μόνο ἀπὸ τὸν Κοραῆ τοῦ χλευαστικοῦ ὅρου «Γραικὸς» ἀντὶ Ρωμιός, καταδεικνύει τὴν ἐθελοδουλία του πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸ διαφωτισμό, καὶ τὸν ραγιαδισμό του ἀπέναντι σὲ κάθε τί εὐρωπαϊκό. Ὁ Κοραῆς καλεῖ τοὺς Γραικοὺς νὰ ξεσηκωθοῦν γιὰ νὰ συμπτύξουν ἕνα ἔθνος, τὸ ἔθνος τῶν «Γραικογάλλων». Ἰδέες κωμικὲς καὶ ἀνιστόρητες, οἱ ὁποῖες ἀπετέλεσαν τὸν ἀκρογωνιαῖο λίθο τοῦ κοραϊκοῦ ἰδεολογήματος, τὸ ὁποῖο ἀπετέλεσε μετὰ τὴ διαστροφὴ κι ἀποτυχία τοῦ ’21 τὸ κυρίαρχο ἰδεολόγημα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ γιὰ νὰ βρεῖ ἐκεῖ τὴν πλήρη δικαίωσή του ἀκόμη καὶ σήμερα στὸ «Ἑλλὰς-Γαλλία συμμαχία» τῆς δεξιᾶς παρατάξεως καὶ στὸν γαλατικὸ σοσιαλισμὸ τοῦ ΠΑΣΟΚ.

Ἡ ἐπικράτηση τοῦ μύθου τοῦ Ἕλληνα στὴν κοραϊκή του ἐκδοχή, μετεπαναστατικὰ σήμαινε τὴν κατὰ μέτωπο ἐπίθεση ἐνάντια σὲ κάθε τὶ ρωμέικο, μὲ πρῶτο θύμα τὴν Ἐκκλησία. Μὲ δυὸ λόγια σὲ μιὰ σύντομη διαδρομὴ 150 ἐτῶν ἐλεύθερου βίου, ὅ,τι θύμιζε ἑλληνικότητα, ἤτοι ἡ γλώσσα, ἡ παράδοση καὶ ἡ θρησκεία, σπιλώθηκε καὶ κατασυκοφαντήθηκε, σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε καὶ ἡ παραμικρὴ ἀναφορὰ στὸν ὅρο Ρωμιοσύνη νὰ κινεῖ βλέμματα ὑποψίας. Οἱ μαθητευόμενοι μάγοι ἀνεμπόδιστα προχώρησαν στὴν μεταστοιχείωση τοῦ Ἑλληνορωμιοῦ σὲ Εὐρωπαῖο, μιὰ ἀλχημεία ἡ ὁποία σὲ πεῖσμα τῆς Ἱστορίας ἐπιβλήθηκε, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀντιδικοῦμε ἐπὶ 150 χρόνια ἐλεύθερου βίου μὲ τὸν ἴδιο μας τὸν ἑαυτό, ἔχοντας ἀπωλέσει τὸ ἱστορικό μας πρόσωπο. Αὐτόκλητοι σωτῆρες καὶ πατέρες τοῦ Ἔθνους κλήθηκαν νὰ ἀσελγήσουν στὸ μέγα σῶμα τῆς Ρωμέικης Οἰκουμένης, νομίζοντας ὅτι ἡ ἱστορία θὰ τοὺς ὀφείλει χάρες, γιατὶ ἄνοιξαν τοὺς δρόμους γιὰ τὸ ψυχορράγημα τῆς Ρωμιοσύνης καὶ τὴν ὑπερήφανη καὶ ἀπρόσκοπτη διάβαση τοῦ Ἕλληνα στὴ σημερινὴ Εὐρωπαϊκὴ Ἕνωση. Μιὰ καὶ μόνο φράση τοῦ Ἐμμ. Ἀντωνιάδη εἶναι ἀρκετὴ γιὰ νὰ δώσει τὸ μέγεθος τοῦ πάθους των: «οἱ βυζαντινοὶ ἦταν προορισμένοι νὰ εὐνουχίσουν τὸν ἀνθρώπινο νοῦ», κατὰ συνέπεια ὁτιδήποτε θύμιζε ἑλληνισμὸ καὶ ρωμιοσύνη ἔπρεπε συλλήβδην νὰ διαγραφεῖ ὡς μίασμα ἀπὸ τὴ νεώτερη Ἱστορία, ἄποψη ἡ ὁποία ἀπετέλεσε τὸ κυρίαρχο ἰδεολόγημα τοῦ ἑλλαδικοῦ κρατιδίου.

Ἡ ἐμμονὴ στὸν αἰώνα τοῦ Περικλέους, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ἀποκλειστικὸς μύθος τοῦ Νεοελληνικοῦ Ἔθνους ἦταν ἡ νεκρώσιμη προσήλωση στοὺς κλασικοὺς χρόνους,

κατέστησε τὸ ἑλλαδικὸ κρατίδιο θύμα ἱστορικῶν παραισθήσεων, μὲ συνέπεια νὰ ἀκολουθεῖ μία διαρκῶς φθίνουσα πορεία ἡ ὁποία τὸ ὁδηγεῖ στὸν ἀφανισμό. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Μεγάλου κόσμου τῆς ἑλληνικῆς οἰκουμένης καθὼς καὶ ἡ συνεχιζόμενη ἀμφισβήτηση τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης καὶ οἱ προσπάθειες ἀφελληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἠπείρου, καθιστοῦν σαφῆ τήν, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, ἐπιχειρούμενη γεωπολιτικὴ συρίκνωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ ὁποία κατατείνει στὴν ἐξαφάνιση τῆς κεντρικῆς ἰδιομορφίας του· ἤτοι τοῦ ἀσύμπτωτου ἔθνους καὶ κράτους. Τὰ προαναφερθέντα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν «τὰ ἔργα καὶ τὶς ἡμέρες» τῶν μαθητευόμενων μάγων καθιστοῦν σαφὲς καὶ στοὺς πιὸ δύσπιστους πλέον, ὅτι 150 χρόνια συνεχοῦς ἀρχαιοπληξίας ὄχι μόνο δὲν «βελτίωσαν» τοὺς Νεοέλληνες ἀλλὰ ὁδήγησαν καὶ στὸ σημερινὸ ἐξαρτημένο καὶ ἀνυπόληπτο κρατίδιο. Ὥσπου ἔντρομοι καὶ ἔκπληκτοι οἱ διάδοχοι νεογενίτσαροι ἀπὸ τὸ διαρκῶς συρρικνούμενο δημιούργημα τῶν πνευματικῶν τους πατέρων ἀνακάλυψαν τ’ ἀπομεινάρια ἀπ’ τὸ μέγα σῶμα τῆς Ρωμέικης Οἰκουμένης, καὶ πανικόβλητοι ἔτρεξαν νὰ τὰ συνάξουν σὲ μουσεῖα, βιβλιοθῆκες, ἱδρύματα, ἀκόμη καὶ στὰ σπίτια τους τἄβαλαν σὲ περίοπτη θέση, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τ’ ἀποθαυμάζουν χάσκοντας χαζοχαρούμενοι γραικοί.

Ἡ ἐπανανακάλυψη τοῦ «Βυζαντίου» τὰ τελευταῖα χρόνια, ὡς συνέπεια τῆς ἀποσάθρωσης τοῦ μύθου τοῦ Ἕλληνα, καὶ τῆς πιστοποίησης τῆς παντελοῦς εὐτέλειας τοῦ νεοελλαδικοῦ κρατιδίου, ὁδήγησε τοὺς νεόκοπους «βυζαντινούς» σὲ ρηξικέλευθες προτάσεις, οἱ ὁποῖες κινούμενες μεταξὺ ἀστείου καὶ σοβαροῦ κατατείνουν στὴ δημιουργία μιᾶς «πολιτιστικῆς Ἑλβετίας ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἑλλαδικῆς ἐπικρατείας» ἢ στὴν θεμελίωση μιᾶς «σύγχρονης πολιτιστικῆς ὑπερδύναμης». Προτάσεις οἱ ὁποῖες δὲν ἔχουν καμμιὰ σχέση μὲ τὴν καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολή, ἀλλὰ εἶναι καρπὸς καὶ γέννημα μιᾶς δυτικότροπης Ἀνατολῆς ἡ ὁποία θάλλει καὶ εὐημερεῖ τὰ τελευταῖα χρόνια.

Ἀναμφίβολα ἡ πρόκληση τῆς ἱστορίας γιὰ τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος σὲ ἐπίπεδο τουλάχιστον «μυθικὸ» εἶναι ὁ Μαρμαρωμένος Βασιλιάς, ὄχι τόσο ὡς ἀνάγκη ἐπανασύνδεσης μὲ τὸ παρελθὸν καὶ ὡς ἐπανανακάλυψη τῆς χαμένης πατρίδας καὶ τῆς συνακόλουθης νοσταλγίας ἀπολυτρώσεως ἀπὸ τὸν ἀφιλόξενο καὶ ἀνταγωνιστικὸ εὐρωπαϊκὸ κόσμο, ἀλλὰ ὡς ἔσχατη ὑπόμνηση πρὸς τοὺς μαθητευόμενους μάγους, ὅτι οἱ «ἐναπομείναντες» Ρωμιοὶ δὲν ἀποτελοῦν ἕναν ἁπλὸ λαὸ στὸ μωσαϊκὸ τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸν ἕνα καὶ μοναδικὸ φορέα τοῦ ἄλλου κέντρου τῆς οἰκουμένης, τὸ ἀντίβαρο στὴ βαρβαρότητα τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ τελευταία πράξη τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος θὰ παιχθεῖ ὑπὸ τὸ βλέμμα καὶ τὸν ἄγρυπνο ὀφθαλμὸ τοῦ Μαρμαρωμένου Βασιλιᾶ τῆς ταπεινωμένης Ρωμιοσύνης, πράξη ἡ ὁποία θὰ θέσει τέλος στὸ βρόγχο τῆς ἀλλοτρίωσης ποὺ ἐπέβαλαν στὸ ἔθνος οἱ μαθητευόμενοι μάγοι ἢ θὰ ἀποτελέσει τὴν τελευταία πράξη

ἐθνικῆς αὐτοχειρίας.

Ὁ τελευταῖος βασιλιὰς σύμφωνα μὲ τοὺς στίχους τοῦ ποιητῆ θὰ παρακολουθεῖ ἀμίλητος τὴν ἔκβαση τοῦ νεοελληνικοῦ δράματος.

[…] Ὀρθὸς μπροστὰ στὴν Πύλη κι ἄπαρτος μες στὴ λύπη του […]

Πάντοτε μὲ μιὰ λέξη μὲς στὰ δόντια του ἄσπαστη κειτάμενος Αὐτὸς ὁ τελευταῖος Ἕλληνας!

—-

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Γιάννη Χελιδώνη, ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΜΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΙΚΗΣ ΠΟΜΠΗΪΑΣ, ἐκδ. Ἐρουρέμ, Ἀθήνα, 2017.